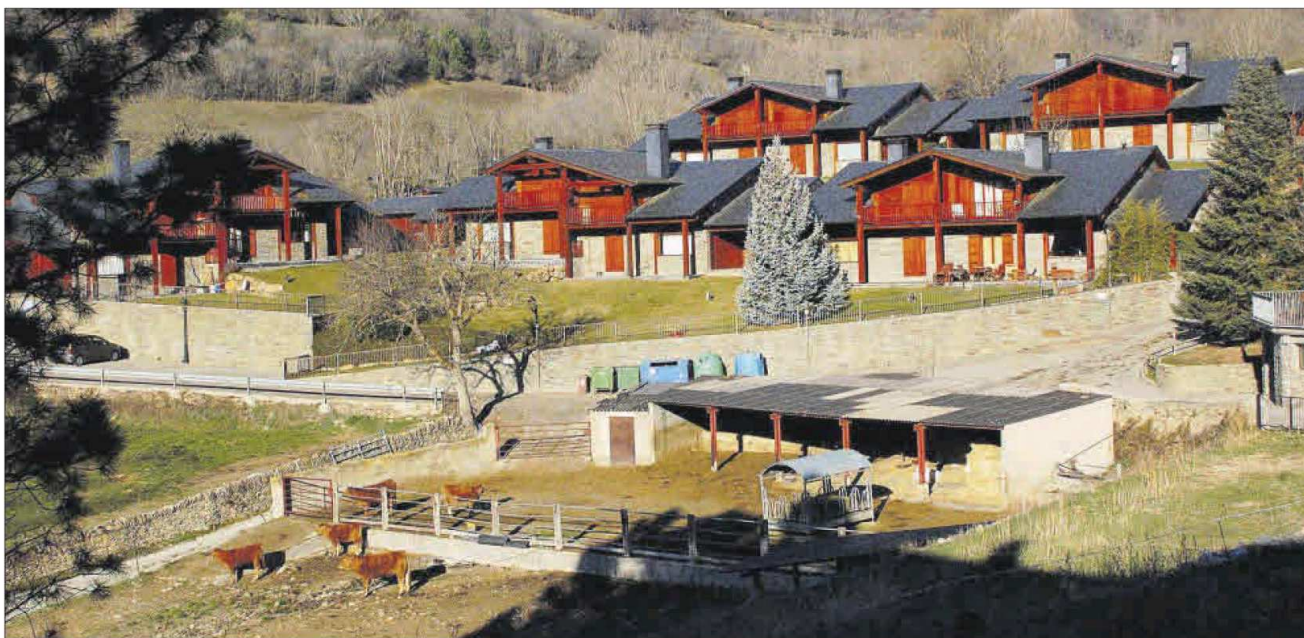

TEMA DEL DIA

Una granja de vaques de Prullans davant un veïnat de cases de segona residència. Dos models econòmics amb trajectòries oposades a la Cerdanya

MIQUEL SPA

Cerdanya: una ramaderia en agonia

► En quatre dècades la comarca ha perdut sis de cada deu granges de bestiar boví, passant de les 505 d'abans d'obrir-se el túnel del Cadí a les 207 actuals ► L'any 2000 la Cooperativa Cadí tenia 240 explotacions cerdanes i ara en té 27

Miquel Spa
PUIGCERDÀ

■ La ramaderia a la Cerdanya viu un procés d'extinció que si no capgira la tendència corre el risc de desaparèixer. Ramats, prats i tota una forma de vida històrica que ha sustentat un model social és empassades per les excavadores que aixequen cases de segona residència. En les últimes dècades la comarca ha vist tancar granges que eren un nom a la vall i liquidar trajectòries en la pagesia i la ramaderia de generacions.

L'any 1982, dos anys abans de la inauguració del túnel del Cadí, la Cerdanya tenia un total de 572 explotacions ramaderes dels set sectors més tradicionals: boví, oví, cabrum, porcí, d'aviram, de conills i equí. D'aquestes 572 explotacions, les més significatives eren les de bestiar boví, de vaques, amb 505 granges i 13.020 caps de bestiar. Aquesta xifra ja s'havia reduït significativament el 1989: 460 explotacions amb 387 de bestiar boví. Al tombant de segle, el 1999, la comarca tenia ja 327 granges, de les quals 260 de vaques. En dues dècades del nou segle i dues onades de la construcció després, la Cerdanya tenia l'any 2020 un total de 226 explotacions ramaderes dels set sectors, amb un descens

El tancament de granges provoca un progressiu canvi del model de vida històric

MIQUEL SPA. PUIGCERDÀ

■ L'escenari afecta més la vertebració social de la Cerdanya que no pas la mateixa indústria lletera, atès que, tenint en compte el sistema de quotes lleteres, la producció que han deixat les granges que han anat tancant l'han recollit d'altres, oca-

sionant un altre fenomen, el de la concentració.

Actualment, la Cadí recull cada matí 180.000 litres de llet, dels quals 42.000 són de Cerdanya, amb una reducció global en l'última dècada al voltant del 15% de litres de llet. Aquesta producció l'aporten 8.500

vaques. Pel que fa als cavalls, un altre símbol de la Cerdanya, la xifra d'explotacions ha experimentat un descens del 49%, passant de les 149 explotacions de l'any 2000 a les 73 actuals. Amb tot, el cavall és en moltes cases un animal que es té més per tradició que no pas per negoci.

Un ramat de bestiar boví al voltant de la menjadora al limit urbà de Prullans

MIQUEL SPA

del 39,5%, de les quals 185 eren de vaques. En els últims tres anys la tendència s'ha estabilitzat, amb un lleuger increment, amb 207 granges de bestiar boví. Així, la

gràfica des de l'any 1982 al 2023 en granges de vaques fixa una reducció de 298 explotacions, és a dir més de la meitat, quedant-ne el 41% de les que hi havia els anys 80.

Un dels grans indicadors locals de la salut del sector és la vinculació de la ramaderia cerdana a la Cooperativa Cadí, creada el 1915 forjant un canvi revolucionari en

l'economia de la Cerdanya i l'Alt Urgell amb l'impuls del sector boví i la implantació de la indústria lletera. A l'inici d'aquest segle, la Cooperativa Cadí elaborava el formatge i la mantega amb qualificació de Denominació d'Origen Protegida Formatges i Mantegues Alt Urgell i Cerdanya amb la llet de 600 explotacions, de les quals 360 eren de l'Alt Urgell i 240 de la Cerdanya. Una dècada després, l'any 2011, les xifres ja evidenciaven un retrocés remarkable del número de granges vinculades a la Cadí: 130 explotacions ramaderes, de les quals 80 alt-urgellenques i 50 cerdanes. En poc més de deu anys 470 famílies havien deixat de viure de la producció de llet a les dues comarques, 190 de les quals de Cerdanya.

La situació de la Cadí aquest 2024 visualitza l'agonia del sector a la vall. Actualment la Cadí recull cada dia la llet de 66 granges, de les quals 27 són de Cerdanya. Això evidencia que de les famílies que venien la llet a la Cadí a l'inici del segle tan sols en queden l'11%, amb una reducció de xarxa social dedicada a aquesta indústria, doncs, del 89%. Es dona la circumstància, a més, que la producció s'ha concentrat exclusivament a la Cooperativa, ja que ja no queda cap explotació que vengui la llet a cap altra empresa.